„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Бирлија у лебарској улици.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 54. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 5. АПРИЛА 1892. ГОДИНА XXVII.

ГЛАВНИ УРЕДНИК: СТЕВАН ЈОВИЋ. | ВЛАСНИК: СЛАВКО СВЕТ. МИЛЕТИЋ. | ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: АНДРИЈА ПЛАВШИЋ.

Христос воскресе!

Освећена звона православних цркава, забрујите вашим дивним и величанственим звуцима, забрујите и разлежите се преко наших високих гора и пространих равница, густих шума и равних пољана! Брујите и разлежите се да одјекнете у све крајеве милога нам Српства, да вашим звуцима напуните миљем Србинове груди, јер „Христос воскресе!“

Христос воскресе! — правда божја победи неправду сатанску!

Христос воскресе! сруши се и разори царство лажи и обмане вражије!

Христос воскресе! — и човечанство спасе!

Залуд подмитише безбожници стражаре, да кажу, да је с камена нестало Кајафиног печата, док су они спавали, залуд просуше неистините гласове, да Бог-човек није устао из мртвих, већ да су му мртво тело украли ученици његови . . . . залуд све муке и напори фарисеја и лажних књижника, да његов наук прогласе лажним, те га и на крст прибију за то, а после, кад је васкрсао . . . да увере свакога, е није васкрснуо! Све је то у залуд . . . . јер Христос заиста воскресе! и његов наук победи, сруши силнике и безбожнике а ослободи робове и јаднике!

Христос воскресе! а с њиме воскресе и његова мисао и његово начело, за које се борио и погинуо, у којему је до тад јадно и несретно човечанство нашло свој спас.

Дочекао је Христос и Јуде и Пилате, — видео је, да га и љубљени ученик издаде за неколико сребрњака, слушао је, да га судије невина осудише, али се није спотакао . . . није се на то ни осврнао. Он се борио за право начело и томе је начелу крчио пут, а запечатио га крвљу својом, и после проливене крви, после мученичке смрти . . . . дође анђео небески и заблешти светлошћу стражаре, одвали са гроба камен а Христос васкрсну и обасја зрацима свога начела цело човечанство.

* * *

На „Цвети“ црква нас потсећа оног тренутка, у ком је Христос дошао у Јерусалим, да погледа у очи лажним књижницима и фарисејима, да за своје начело метне и живот на коцку. „Велики Петак“ потсећа нас на оне тренутке, у којима борци за начело пролевају за исто своју крв, а на „Ускрс“, кад та начела, брањена од мученика, пошкропљена крвљу њиховом, славе своју победу. Преко Цвети до Великог Петка, преко Великог Петка до Васкрса . . . преко мученика до победе!

Па брујите света звона и разлежите се данас, на Ускрс, јер на данашњи дан велика црква православна слави победу Христове вере, Христове науке, слави победу светлости над тминама, правде над неправдом, истине над лажи . . . .

* * *

Србине, ај, Србине стари злопатниче! И ти имаш твоје „Цвети“, и ти имаш твоје страсне недеље, јер у очи гледаш српским фарисејима и многим лажним књижевницима, и ти имаш многе Јуде, који те издају за неколико сребрњака, и ти имаш Пилате, који те невина суде . . . и тебе, Србине злопатниче, разапињу на крст и у ребра пробадају копља из руку твојих душмана и твојих издајица — ал док се бориш за српско начело, док се бориш за правду и истину, не бој се, не очајавај, Србине, не сустани на тој стази твоје лепе будућности, која је трњем посута! Нек те издавају, нека те Јуде продавају и Пилати суде, нека те на крст разапињу . . . ти не сустај у борби за твоја права, за твоју идеју, јер идеја ствара мученике, мученици идеји победу! Не сустај, Србине, у овим жалосним данима . . . јер преко великог петка и теби ће доћи Васкрс и као што се данас из твојих веселих груди отимље поносни усклик: „Христос воскресе!“ — тако ће се једном разлегати и други гласови: Србин воскресе!

Хоће, Србине, доћи ће и твоје васкресније и мора доћи, кад нећеш више стрепити за твоја народна права, кад нећеш се борити за твоје народно начело, јер оно ће сијати зрацима славе и победе а душмане и српске издајице гледати и смрвљене и сатрвене . . . . . .

Па брујите освећена звона православних цркава, а вашим дивним и величанственим звуцима разлежите се широм Српства, свуда где Србин живе! Разлежите се и данас величајте Србинову душу јер: Христос воскресе! — Величајте му је и у његове груди улевајте наду, да ће после ове страсне недеље, после великог Петка, доћи и његов Ускрс . . . и доћи ће, јер се Србин бори за своје право, бори се за своје начело, а све могу силници и фарисеји да ураде — само једно не могу. Не, не могу, да Србинову наду, наду у лепшу будућност угуше ни топовима ни бајонетима.

НАРОДНА СКУПШТИНА.

Српска народна скупштина у Београду завршила је своје заседање у уторник после подне у пуном реду и миру. Прочитан је указ регенства, на основу којега се скупштинске седнице одлажу и после, што су председник скупштине Паја Вуковић и председник радикалног клуба прота Милан Ђурић изменули неколико пријатељских речи, посланици разиђоше се својим кућама.

Ово заседање скупштине било је врло важно и једно од најплоднијих — па пријатељи и непријатељи полагали су велике наде баш у ово заседање. Пријатељи због тога, што су били сигурни, да ће радикална странка као и до сада осветлати образ и себи и народу српском а непријатељи држали су у руци, да ће ослабити радикалну странку, поцепати ју и тако срушити министарство Пашићево, које толико мрзе. Но узалуд им је било њихово пакосно настојање, сви њихови бесни јуриши одбијени су сјајно и достојанствено и пријатељи видели су у потпуној мери остварене своје наде.

Нетом минуло заседање скупштине остаће светлим словима забележено у историји српској. Питање о краљу Милану и краљици Наталији, које је проузрочило, кроз цело време, што Србијом влада радикална странка, необичне и тешке неприлике и трзавице, решено је коначно. Србија се ослободила и њега и ње па се може сада без сваке запреке да посвети консолидовању својих унутрашњих прилика и старању: како ће да се све већма приближи остварењу свога народног задатка.

Радикална влада стојећи пред врло тешким запрекама, бесно нападнута од унутрашњих и спољашњих непријатеља, те примив управу земље са савршено растројеним финанцијама, требала је да развије необичну хладнокрвност, такт, истрајност и мудрост, да прегази све те запреке и да државни брод Србије неоштећен изведе из бесне олује, која га је на све стране окружавала.

Многи пријатељ, који је страшљивије нарави, сумњао је, да ли ће радикална влада имати снаге, да успешно изведе тако тежак задатак, какав је имала — но уверио се напослетку, да су радикално министарство и радикална странка са свим оправдали наду, која се у њих полагала, кад их је српски народ онако одушевљено дочекао и поздравио, кад је радикална влада преузела да равна народним пословима.

Ни криза у министарству, ни криза у председништву нар. скупштине а ни непромишљени скокови појединих радикалних посланика нису могли ни владу ни странку да поколебају и да их — како се непријатељи надали — избаце из њиховог достојанственог мира.

Да не говоримо о многима законима, који су створени у овоме заседању и који ће корисно упливисати на унутрашњи развитак благостања и напретка Србије — споменућемо само околност, како је радикална влада, кад је преузела равнање државних послова, затекла у државном газдинству огроман дефицит, па како је обећала, да ће томе дефициту чим пре учинити крај и државни прорачун извести на солидан и здрав основ.

И радикална влада одржала је у пуној мери реч. Она је, за цигле 3 године њезина владања, извела што се просто држало немогућним. Она је мудрим руковањем државних финансија савршено уклонила дефицит у буџету за г. 1892. те тиме подигла кредит и понос српски пред страним светом а у земљи учврстила наду у бољу будућност српску.

То се отворено признаје и у иноземству. Треба само у руке узети стране новине, па и оне, које нису пријатељски наклоњене Србији, па ће се свако уверити, колико је порастао углед Србије, јер све те новине отворено и без околишења одају достојну пошту мудрости и истрајности радикалне владе и странке. Влада је мудро руководила а странка је разумно и одушевљено прихваћала, па се ево и у овој прилици обистинила она стара српска: „Само слога Србина спасава.“

Кад се још к томе узме како је радикална влада успешно започела преговоре са нашом монархијом у погледу склапања трговачког уговора, изабравши и пославши у Беч људе висока ума и необична такта и способности, да те преговоре воде и заврше — што опет признају и српски противници — тада заиста Србија а с њом и цело Српство може са поносом да погледа на министарство Пашићево.

Говорило се у први мах о радикалима, Боже прости, као о неком чуду. Шта се све није говорило, какви су то анархисте, развратници, петролери и шта ми знамо шта, и гле, они се исчаурише као одличан елеменат реда, мира и напретка! Што „велеумне“ партије, рођени „власници“ никако нису могли створити и ако су биле у несравњиво повољнијем положају, то, ето, створише ти презрени, ти развикани — радикали!

Ми се из свег срца поносимо, што се радикализам у Србији тако сјајно показао на делу, да данас сав страни свет у чуду признаје, да радикали нису само букачи, како се мислило, него да су они мужеви озбиљна настојања и рада.

То нас тим више радује, што то баш можемо да констатујемо на сам Ускрс. Ми

ЛИСТАК.

УЧИТЕЉЕВА ЋЕРКА.

Благодарни господин, Филип Будимлија, био је спахија у врло блиској околини, нашег села. Дворац му био на једном брежуљку, у сред лепе баште, којој на далеко, није било равне.

Имао је само једног сина, — који је у то доба био већ момчић од својих шеснајст година. А стара госпоја је врло одавно умрла.

Тај његов син није био надувен, као што су то иначе сва госпоцка деца, него се он врло радо мешао са сељанима, па је с њима дуго разговарао. — У село је често долазио.

То је мало и у очи упадало, а особито баба-Павачи, коју је мучило то, што не зна за што млади господин толико долази у село. Она је, — нузгред буд' речено, — била сеоска торба, из које си по вољи могао сваке врсте новости вадити, и то уз врло аутентично објашњење.

Доста то; — једног дана, каже наша комшиница, да је она чула опет од своје комшинице, којој је опет баба-Павача казала, — да све ври, како млади господин обилази око учитељеве лепе ћерке. То се опет бајаги тајом говорило, али се међу тим сваки трудио, да што боље љубопитљивце извести.

*

Лепа — Мара, — учитељева ћерка, била је заиста врло лепа девојка. То се не мож' исказати. Била је врло мирне нарави. Много је ћутала, а више мислила. Права мудрица, вели и опет та баба-Павача.

Кад се упознала са благородним господичићем, још је замишљенија и ћутљивија била

„Него је и тај господичић био момчић!“

— — — — — — — — — —

Било то, па и прошло. Свако чудо за три дана. Сад је највећа и најновија новост била, како је госпоја попадија, господин-попи изручила пуну чинију сарме на свету главу, — наравно сасвим случајно, а то је опет било на свечари код г. натароша. И ето од то доба се господин попа расрдио на натарошове сарме, па не иду једно другом.

Од то доба прошло је две године дана. Учитељева ћерка никуд не излази. Највише оде код најближе комшинице, и то јој је све. Имала је за то време и просилаца, али она није хтела ни за једног.

Не зна се за што?

Баш некако о божићни' поклада', оде она, — не знам каквој тетци мало у госте, — а свет је опет које шта диванио. — Остаде ти она код тетке управ' по године.

Већ су је сви заборавили. Само кад би млади господичић пројахао поред њене куће, онда би тог дана баба-Павача, ко обично на којој клупи, развела диван о тој љубави.

Међу тим се у дворцу нешто крупно догодило. То си могао познати по натмурену лицу старог господина.

Не зна се како је то баба-Павача дочула; — само она приповеда: „како је млади чекао старом, да хоће, — к'о он млади, да се жени. Кад је то стари чуо, а он ти, — како је иначе горопадна удовчина — (приметила је удова баба-Павача), — зграби неку стару сабљетину, па ти тамо њега младог све пљоштимице по леђи. Богме, да не ућоше слуге, ко зна шта би се тревило!

*

У то доба букне устанак у угњетеној Србији. Срби се борили за своју слободу.

Наше село било је близу границе, а пред нама је био к'о дворац, још ближе граници. Ми смо добијали најподробније гласове о стању у Србији. — Истина стари Грк-Ника, имао је неке новине, али те су мало к'о лагале, к'о и сваке новине.

Мало који дан прелазили би тајом Србијанци у нашу домовину, па би по где који и у наше село доспео. Чак и то зна баба-Павача, како се купи милостиња за рањене Србијанце. А на уво буд' речено: „тражио се и по који добровољац“.

*

Било је то једног дана у то доба. Стари господин као опарен скочи са кревета, кад чу: да му је сина нестало. Као махнит отрчи у његову собу и нађе на столу једно писмо.

Кад га је отворио и чита, а лице му је дошло тако страшно, да се матори Хектор одмах исшуњао из собе.

— Ах! — ја сам то знао! — рече он, тек после дугог ћутања. За тим остави писмо у неки стари орман, да га ваљ'да никад више не узме.

*

Срби су Турке коначно победили и изгонили их из своје миле отаџбине. Многи су богме погинули, а опет ко је срећан био, тај је после уживао плод свога крвавога труда. Уживао је слободу миле отаџбине! Све је то знао стари властелин, а знала је и цела Европа.

Сваки дан би сирома старац излазио на најудаљенију тачку свога добра, која је на три четврти сата била од границе. Ту би дуго седио на једном пању, па је далеко преко Саве гледао у лепу Србију.

У двору није било баш сасвим као обично. Опажала се нека тромост, која ни мало није одговарала онако красном дворцу и градини.

Стари је врло мало говорио.

Свако јутро, ако би запитао свог надзорника је ли све у реду. П'онда кад би госпо-

од срца честитамо сјајан успех нашој браћи преко Саве и Дунава; Ми се од ново реорганизованог министарства надамо, да ће оно путем тога сјајног успеха корачати и даље, па да ће народ српски што преславити свој потпуни народни ускрс.

Ми се надамо томе за браћу нашу тамо, а надамо се и за нас овде у овој држави, да ћемо угледајући се у истрајни рад и мудро поступање наше браће у Србији и ми пренути се на озбиљан рад, да себи у овој држави удесимо нашу кућу, како ћемо сретно и задовољно у њој да живимо и умиремо. А то ће нам заиста поћи за руком, ако се озбиљно латимо посла. Наш рад, милост нашег узвишеног владара Њ. В. Франц Јосифа I. и увиђавност наше браће других народности у овој држави, довешће нас ипак до циља.

И у то име срцем пуним наде, довикујемо целом Српству: **„Христос васкресе!“**

ИЗБОРИ ЗА ТРОЈЕДНИЧКИ САБОР.

Централни одбор српске самосталне странке у Троједници издао је овај проглас:

Нашим једномишљеницима.

Земаљски избори за сабор Троједне краљевине приближише се на домак. Од данас па за мјесец дана распустиће се и последње засједање сабора Троједне краљевине и расписаће се одмах нови избори. Још за мало, па долази опет на ред, да народ српски са осталим сграђанима ове заједничке нам домовине врши највеће своје грађанско право: избор посланика народних. Ближи се дан, кад ће српски народ у Троједници изаћи на биралиште, да поклони своје повјерење својим избраницима, људима, од којих ће послије зависити сва судбина овога дијела Српства.

Да нас пресудни тај дан не би затекао неспремне, средишни одбор српске самосталне странке у Троједници, састављен из најодличнијих наших једномишљеника из Хрватске, Славоније, Лике, Крбаве, Баније и Сријема, на основу раније вођених преговора и договора међу својим члановима и поузданицима, састао се данас 28. марта (9. априла) ове године у Загребу и једногласно закључио:

да српска самостална странка у Троједници, приликом предстојећих избора за сабор Троједне краљевине, ступи самостално у изборну борбу, стојећи чврсто на темељу одлука својих јавних бирачких зборова у Руми од године 1881. и у Сријемским Карловцима од године 1887. — не ступајући у савез ни са којом постојећих странака у Троједници.

На основу овога свог закључка, потписани одбор споразумно је учинио најпрече одредбе у погледу руковођења изборне борбе и осталих појединости, те је о томе дао поближа упутства свима нашим поузданицима.

С тога средишни одбор српске самосталне странке у Троједници моли своје једномишљенике, да не истичу кандидате на своју руку и да никоме не залажу своју ријеч, док се о томе претходно не споразумеју са потписаним одбором.

Ради ближега упутства нека се сваки наш једномишљеник обрати непосредно потписаноме одбору на адресу уредништва „Србобрана“, а одбор ће свакоме издати потребна упуства преко наших повјереника дотичног изборног среза.

У име свете српске ствари и будућности српскога народа, молимо све наше једномишљенике и поузданике, да забораве све своје личне и мјесне задјевице, те да у братској слози и споразуму, а на основу добивених упустава, развију што живљи рад за успијех српске самосталне странке.

Сложно на рад, Срби и браћо, на мушки — на српски рад! Јер само у раду и слози нашој побједа је наша — побједа народа српског.

Свима нашим једномишљеницима нека је наше српско и другарско поздравље.

У Загребу, 28. марта (9. априла) 1892. год.

Средишњи одбор

српске самостално странке у Троједници.

Нови Сад, 4. априла.

У VII. седници далматинског сабора, држаној 12. (24.) марта о. г. у једном говору г. Саве Бјелановића против хрватскога заступника Бианкинија, казао је говорник, да као што је Далмација кампоформијским уговором законито припојена Аустро-Угарској, да су исто тако берлинским уговором **законито припојене и Босна и Херцеговина.** Овај свој говор и ове речи, речене у Далматинском сабору осим хрватских листова, донео је и „Српски Глас“, чији је уредник г. Сава Бјелановић, те онда смо више него уверени: да је збиља онако говорио у сабору Сава Бјелановић.

Да је Далмација кампоформијским уговором законито припојена нашој монархији и то не стоји, јер јој је доцније опет одузета, те јој се тек повратила на бечком конгресу г. 1815.; но да су законито припојене и Босна и Херцеговина берлинским уговором, то је грозна лудост или колосално незнање — и кад овакова шта каже уредник „Српског Гласа“ и овако јавно у једном сабору пропагише анексију Босне и Херцеговине а уз то знамо, како он о Босанској влади ни беле не каже, знамо како брани бос. владине школе а напада српске, онда ми имамо повода .... да сумњамо, јер иначе не можемо, да разумемо, за што уредник „Срп. Гласа“, против истине, признаје, да је већ учвршћено законито припојење окупираних земаља са нашом монархијом. — Г. Сава Бјелановић уме да сваком приликом лажима напада на „Заставу“ и то баш од онда, од кад се је „Застава“ почела више интересовати бос. стварима, уме он да свакога клеветама напада, да није Србин... а је ли а може ли бити поштени Србин, који **већ унапред поздравља анексију Босне и Херцеговине** .... то остављамо свесним читаоцима, да они пресуде.

ИЗ БУГАРСКЕ.

Софија, 28. марта.

Обећао сам Вам писати о Љубенском, Клементини и т. з. кнезу. Извините што ћу данас преко тога прећи и што ћу Вас известити о другим стварима. О несретном бившем министру Каравелову и друговима, о којима је било говора и у „Застави“, а који данас гњију у бугарским тамницама и подносе муке свакојаке — толико Вам јављам, да ће бити половином месеца маја изведени пред суд, да им се суди за оно, што нису радили а што је нашао за добро балкански Калигула Стамбулов, да им подвали и да се тако реши људи, који нешто важе у народу а не слажу се политиком првог бугарског министра, првог издајника своје отаџбине. Овдашњи официозни лист „Свобода“ пише: „да ће претрес, како се њему чини, бити скоро, премда се томе није нико надао ради силног материјала.“ А пловдивски „Мали Вјесник“ опет надодаје: „да ће Каравелову судити војнички преки суд, као разбојнику“. — Ја сам Вас известио у своје време, како је жена несретног Каравелова јавно на суду, кад се бранила ради познате „споменице“, посланицима страних сила, што јој мужа у тамници туку, казала, да је све то истина и предложила суду апсенике за сведоке, да их изведу пред суд и испитају. Казао сам Вам, да суд није имао куражи, да то уради, те је волео пустити Каравеловицу на слободу. Да је ова ствар свакоме упала у очи, то се и по себи разуме, јер се је могао свак уверити, да је збиља истине у оним страшним гласовима о поступању бугарске полиције према апсеницима.

Министар Стамбулов увидео је, да га то може изиграти, да би га неки „пријатељи“ могли за та варварска и управо канибалска недела позвати на одговорност — па је брже боље наредио, да се једном несретном Каравелову и друговима суди. И сад „Снобода“ доноси горњу вест, ал ма да је то официозни лист, ма да у њему пише Стамбулов, ипак тај официозни лист не каже, да ће за цело бити претрес, већ да му се то чини. Разумете ли Ви ово? Ово је просто шевердање. Стамбулов, који се уплашио, да га гласови о мукама, које подноси Каравелов, не сруше... тај Стамбулов, да умири те гласове, обећава, да ће доћи до претреса... а кад? Ама он је и овде за сваки случај оставио рупицу, да се провуче. Ако збиља увиди, да мора доћи до суда, он се већ, по речима пловдивског листа, спремио да Каравелова и остале изручи војничком суду. А пошто овај суд суди у тајној седници, пошто не распитује много, пошто ће у њему бити судије они, који морају судити, како им се заповеда, у напред смо сигурни, да ће свима гласити осуда: на смрт! Па чујте само: судиће им као разбојницима. А кад су они и које су они учинили разбојничко дело? Но . . . но, знамо, да није овога, неби могли доћи пред преки суд — а кад би их извели пред обични суд, публика би видела изнемогла и смрвљена телеса, видела би крвава лица жртава политике бугарског Калигуле и уверила се о истинитост речи жене Каравелове. Свакако ми смо на чисто. Ако не дође до преког суда они ће изгинути у тамници, ако дође онда ће им куршум судити.

Бугарски листови још увек трабуњају о убицама Вулковића, још увек вичу на Русију и Турску, како је прва подмитила убицу а друга га, кад јој је био у рукама спасла. У овој сезони бугарских претња, осванула је и годишњица од убиства министра Белчева. Овде му се приредио парастос — али парастосу није присуствовао Стамбулов. Уплашио се, да га у цркви не охладе и ако су око цркве и у самој цркви били поређани све жандар до жандара. Али је присуствовао т. з. кнез Фердинанд . . . сирома, како је побледио. Освртао се десно и лево . . . и прошао је мирно. Па кад је Фердинанд имао куражи да дође у цркву, зашто би се плашио Стамбулов? За то, јер они, који су погрешно убили Белчева место Стамбулова, пуцали су из револвера а у револверима има још хитаца и сви нису испалени. По речима непознатих атентатора, по њиховим претећим писмима, по оном венцу, скоро положеном на гробу Белчева, као да су се заклели: ако је хитац из револвера лане промашио Стамбулова а убио Белчева, да има још неколико куршума у истом револверу за Стамбулова. Иначе, зашто би они претили — или ако детински прете, зашто би се те претње Стамбулов плашио. Јадна Бугарска . . . Хоће ли Брутуси да те једном очисте од Цезара? =

ИЗ ДАЛМАЦИЈЕ.

Дубровник 12. априла п. р.

Хтјео сам вам поодавно наставити о шкандалозној сједници нашега зем. сабора. Ваши су читаоци о томе донекле извијешћени. Заступник Бианкини, Хрват, предлагао је, да се из школских књига избаци име српско, да се у тим књигама спомиње само хрватски а не српско-хрватски језик. Овим предлогом није успео. Против њега осим српских заступника, гласали су и сви хрватски, изузев Бианкинија и још три римска попа и једног свјетовњака. Ови попови љутити на своје хрватске колеге, иступили су из хрватског клуба и хоће да постану далматински Старчевићанци. О овоме расцјепу много се писало у нашим и страним листовима — и много се говорило и говори о расцијепу у хрватској странци, па се и многи Србин нада да ће се Срби овим расцијепом користити бар у толико, у колико ће се моћи споразумјети са умјеренијим Хрватима, нарочито сада, кад је Бианкини, тај жестоки Србождер, отишао у дисиденте. Али ја могу, мирне душе увјерити читаоце „Заставе“, да ће нама Србима бити од сада, као и до сада. Бианкини је одступио из хрватског клуба, то је истина, али он је уредник „Nar. Lista“, органа хрватске странке, којој су на челу Булат и Клаић, па и ако се Бианкини отцијепио од ових, опет његов лист „Narodni List“ остао је и даље органом хрватске странке. Ми не можемо да схватимо, како је могуће, да се један заступник а уједно и новинар одриче свог саборског клуба а као новинар у свему заступа тај клуб. С тога, расцијеп је онако привидан. Хрватска странка ради свог прекомјерног попуштања влади, почела је губити терен у народу — а прваци те странке без владе, неби се ни по сата држали на својим позицијама. Дакле против владе не смију а бранећи владу изазивљу у народу огорчење — и они су паметну смислили. Један део тих првака ко бајаги ступио је у опозицију, само привидно да се народу заслијепе очи, а у ствари остало је по старом. Оволико вам јављам, да ваши читаоци друкчије суде о тобожњој неслови у далматинској хрватској странци.

Поглед по свету.

— У Италији јавно мнење врло занима процес, који је повео пред кр. тал. судом у Риму каноник Амалфитано против кардинала Орења. То је сада први пут, да се усудио један римокатолички свештеник, да пред тал. (horribile dictu!) судом тужи једнога од највиших достојанственика римске цркве. Кад се прочуло о тој тужби насмејаше се клерикалне новине, те изјавише да један тал. суд не може ни да прими тужбу против једног кардинала. Но суд у Риму био је другог мишљења, он се није ни најмање устезао да ту тужбу у збиљи прими и расправи. У самој ствари је ово: Амалфитано био је услед тестаментарне одредбе управитељ једне оставине, на коју су кардиналу расле завубице или за њега самога или за римску цркву, па је за то једном приликом назвао Амалфитана да је крадљивац. То је кардинал а и још друге понижујуће речи изрекао против Амалтифана, кад је овај молио, да му се даде место приора на саборној цркви у Орбетелу па он то место у збиљи није добио. Амалфитано кад је дочуо о овим кардиналовим по-

---

дин надзорник одговорио, да је све у најбољем реду, отишао би опет, да гледа у Србију.

*

Прошло је богме од то доба и година дана, а од младог господина ни трага ни гласа.

Учитељева ћерка је одавно дошла, па је почела опет онако мирно живети, само што је ко мало блеђа, али баш то јој лепо стоји, говорио је млади поднатарош, који је скоро дошао.

*

Била је недеља. У цркви пуно света као и обично. Сад ће попа тамо пред нафору оглашавати: „первобрачне“ и „фторобрачне“.

Сви од чуда занемише, кад попа огласи младога поднатароша и лепу Мару!

Господин учитељ се онако вармеђашки накашље, п'онда тек онако преко наочари погледи по зачуђеном народу.

Годину дана после тога нађе се у сретној породици, један мали члан.

Баш некако после тога, догоди се жалостан случај.

Стари несретни господин Будимлија испусти патничку душу своју.

На самрти зажели, да му дође Марија. Кад ју је опазио, скотрљале се две крупне сузе из уморних очију његових, на лепу главу Маријину, која је поред кревета, несуђена свекра клекла. Она једина била је најискренији саучесник у тузи старчевој.

Сад се старац исправи, па дигне дрхтаве руке своје. Бледа уста његова мрмљала су нешто, што је било налик на благослов .... У тај мах се нагло отворише врата. На прагу је стајао млад снажан србијански официр. На рукама је држао красно женско дете, које је имало исте очи, косу и уста Маријина.

Марија врисне, па онесвесна тресне о под колико је дуга.

Старац још једном погледи на праг, за тим тешко узда'не и изда'не. Као мртвом биле су му очи отворене, а поглед је био управљен на врата.

*

Тужни, свечани звук великог звона, огласио је смрт честитог властелина.

Кад је сутра дан био погреб; за сандуком је ишао онај официр, а за ручицу ухватио оно красно дете, које се спотицало по неравну путу, који је водио њеног деду у вечни мир.....

Још пуне две године живио је млади властелин у двору свог оца. После две године толико оболе, па по савету лекара, оде са својом ћерком у топлије пределе.

Тај дан, кад је полазио, ступи не очекивано, Марија у собу. Сва се гушила у сузама. Тамо у дну собе поред очевог кревета љуљала се красна девојчица на великој дединој столици, па је умилним гласом певала ону песму: „како Мирко своје мајке нема“. **А.**

ПОПА И СУПЛЕНТ.

Дипломата нови, најновијег стила, —
Који „фино“ пише, који речи бира —
Сад се, ево, болан, и он пера лати,
Да опере оно, што се не да спрати;
Да разбистри поље, да с' „начелно“ бори,
Да покаже како „естетику“ воли.
Пиљарице бечке завиде му, брајко,
Јер их својим „стилом“ надмашио јако.
Фијакери многи, кочијаши стари,
На њега се љуте, што им занат квари.
Та немојте, људи, то је шале знак:
Углађено име и отац — Шакрак!

* * *

Ој, Благоје, Благоје, ти си суплент млад,
Из пера ти потиче безобразлук, гад.
Да л' си и ти читао о моралу што,
Ил' си само учио, да нам сејеш зло?
Да л' о твоме моралу и патронат зна,
Ил' су твоје клевете препорука сва?
Ако ј' тако, Благоје — а то мисле сви —
Онда благо заводу, где предајеш ти!

У Равном Банату, 1892.

Др. Народић.

творама, претио је, да ће га тужити суду, ако не опозове, а последица је била, да му одузеше право на богослужење. Он је услед тога заиста и тужио. Сведок каноник Мазони изјавио је пред судом, да је он исто тако уверен о поштењу тужиоца, као о пакости туженога, а парох Ланфранки причао је суду, да се кардино Ореља не устеже починити ма какво насиље и да је спреман макар нахрупити у који затворени простор, ако жели да се дочепа којега важнога акта (писма). А кад је на то председник суда запитао сведока, да ли он мисли да се кардино не устеже ни украсти, потврдио је то сведок одрешито климањем главе Прочитана је изјава кардинала Бианкија, да је одбор кардинала, којега је папа поставио, да испита тужбе кардинала Ореља против Амалфитана, исте тужбе као неосноване и лажне одбио, али је кардино Монако ла Валета исту тужбу укинуо. Ми ове прљаве ствари не би ни износили пред нашу читалачку публику, да се не догађа, да је римокатоличко свештенство одмах спремно, да се баци блатом на православно свештенство, ако се и код нас где-где догоди каква неприлика, па да се види, да ни код њих није све злато што сјаје.

Доносимо ово и због тога, што се ево види да су талијански судови спремни признати и кардинале за талијанске државне достојанственике. Но ова ствар важна је још и због тога, што се чује да је папа наложио кардиналу Орељи, да се извини канонику Амалфитану, па он не хтеде то учинити. А кад се још зна, да је кардинал Ореља лични противник папин, да није хтео за њега гласати приликом његова избора за папу и да му и данас чини разноврсне пакости, па да се види, да је некад хваљена дисциплина у римској цркви врло жестоко уздрмана. А то може имати и последица, но то је ствар римске цркве а не наша.

— Из Париза јављају, да се је председник француске републике Карно ових последњих дана једно цело после подне бавио искључиво тиме, да докаже своје симпатије према Русији Он је у пратњи бившег посланика у Петрограду Лабулеја отишао у Гревенов кабинет вошчаних фигура, где је прегледао једну по први пут изложену рељефну групу, која представља посету цара и царске породице на француском адмиралском броду „Маренго“, поздрав адмирала Жервеја и свите, те поглед на кронштатску луку. Карно срдачно је честитао уметнику ове симболичке групе, рускоме вајару Бернстаму, који и ако је Чивутин ужива протекцију цареву и више великих кнезова. Карно се за тим одвезао к јувелиру О. Жеру, где је изложен почасни дар, који ће да преда рускоме цару паришки одбор московске изложбе. Тај дар састоји се из једне родословне плоче, у којој су златом и драгим камењем исписани сви чланови царске породице од цара Николе овамо. Кад је председник одбора јавио Карноту, да ако руска дворска етикета не дозвољава примање приватних дарова ипак је цар тај дар примио — рече Карно: „Овим цар не само да нам је учинио велику почаст, него нам је дао и видљив знак свога пријатељства.“ И тако се види да баш не стоји рђаво пријатељство Русије према Француској и обратно.

Вести из народа.

— **Из Сентомаша** нам пишу: „На појутарје Благовести био је заказан код нас избор месног поглавице — кнеза. 3—400 бирача подигло се свом вољом, да врши своје законито право на избору, али избора ни од корова. Оно, до душе кажу, да се изборни чин на основу закона извршио, али је сваком јасно као сунце, па и оном најзакованијем силецији, да је ово био покор-избор. Неки грабацијаши између Дунђераца, који су до сад многа зла допринели Сентомашу, навукли су црну облачину и овом приликом начисто и ведро небо народно. Њихова силецијска рука много пута је већ угушила у грлу слободну реч народну, па и сад је знала закон да изигра, а чуваре закона, политичку власт и њено свето право да нагна у таласе своје воденице. Створише тројну кандидацију: Никола Дракулић, Јоца Теофановић и Шаца Манојловић. Ова последња двојица дадоше се као „родољуби“ и „представници“ народни, да буду крпица у рукама Дунђераца, којом ће Дракулића — приуготовоти, да може сести на кнежеву столицу. Народ је без разлике народности, а смемо рећи и без разлике странака, одушевљен био, да бира за кнеза Милутина Везилића, радикала. И кад је чуо тројну кандидацију, био је поражен громом. Жао му је било, јер је био уверен, да солгабиров знаде и да му је казано, какво је расположење у народу. Па то га је и за срце ујело, кад је видео, да и власт ни мало не уважава народну вољу, него ради по рецептима двојице-тројице силника од плаветне крви. Али нека их. Видели су они, а морали су видети, како су код народа насели и са Дракулићем, који међутим није омражен у народу. Јер кад је солгабиров питао: Ко је за Дракулића нека дигне шешир, — дигоше њих пет-шест. За време овог покор-избора владало је у народу велико незадовољство, негодовање, гађење на прам свију криваца и на послетку огорчење. И да се не нађе у народу пријатеља мирније крви, који умеју да зауставе у себи оправдан гњев, а да га не проспу свом жестином увређених осећаја својих, — поновили би се, као што варница беше бачена, они жалосни призори, који се дешаваше у овим приликама по неким местима наше несретне домовине. Кривци и угњетачи воље народне! И ово ваше зло уписаће вам народ у рабош за дан срачунавања. (Кажу да је и П. Лаза тр'о руке од великог задовољства!)“

— **Из Варјаша** пишу нам: Пре неког времена био је овде избор систематизованог парох. помоћника. Кандидата за то место било је четири: један је одустао, један није добио ни један глас; а између остале двојице изабран је г. Александар Грујић, парох из Рудне. Услед овог избора овде је завладала неслога Противна странка је плаћала и појила неке скупштинаре да гласају за њиног кандидата, а то је жалосно да се људи, који су као пунољетни и самостални за скупштинаре изабрани дају тим начином наговорити и своје уверење за чашу пића продати; давали су за један глас 10 ф., таким и још другим средствима су могли задобити многе скупштинаре на своју страну.

Ми се тврдо уздамо, ослањајући се на оне речи високопреосвећеног г. епископа Никанора, које је изговорио при ступању своме у епископску резиденцију, да ће душу цркви а срце народу поклонити, па да и овај незаконит избор неће бити потврђен. **Један ратар.**

— **Из Чакова** пишу нам 29. марта: Недавно беше у нашој средини српско позориште под управом г. Ђ. К. Протића. Представе приказиване су на опште задовољство. Глумци сви одговараше својим дужностима као што треба, а особито се одликовале гђа Протићка и Тодосићка.

Ал није се одликовала овдашња публика и то интелигенција, да ово заиста вешто друштво потпомаже До душе дефицита не беше. Ал кад узмемо строго, кад интелигентни и богати људи, који су позвати да с примером ступе напред, немарљиво или никако нису посећивали, а на друге стране, на несрпске ствари бацају новац, а наше позориште фумигирају и шта више, један већ тако се заборавио, да кад га понудише да се претплати оп их одбио, а после од једног Чивутина — који се претплатио ал не из родољубља, већ што није могао својим муштеријама корпу дати — његову карту много јефтиније откупио, онда ја мислим и уверен сам да је за нас будућност слаба.

Ових дана одржаће се ванредна скупштина, предмет је злогласни калуђерски „јединствени статут“. Што ће се решити, јавићу Вам у своје време. (Јависмо већ у бр. 51. Уредн.)

За „народни фонд“, да може „Застава“ сваки дан излазити скупља се новац.

Примите моју благодарност, што сте ово неколико редака у „Застави“ уврстили.

Један веран радикал.

Вести из места и са стране.

Укоп пок. владике Стојковића обавиће се трећи дан Ускрса. Патријарх неће присуствовати укопу, него је замолио епископа Никанора, да га заступа.

Мандатаром будимске дијецезе именован је архимандрит Платон Телечки, па је већ наступио своје звање.

Дар српском новосадском забавишту. Г. Лаза Дунђерски поклонио је истоме забавишту своту од 162 фор. Евала му!

Убица пок. Васе Кнежевића Алфред Пауер осуђен је на две године тешке тамнице.

Нови панчевачки прота. Г. Сава Стојшић произведен је за такова у дворској капели у Вршцу на Цвети.

Учитељска скупштина. Јављају нам из Црне Баре, да ће учитељи арадског протопресвитерата 8. и 9. априла држати учитељску скупштину у Вел. Сент-Миклошу.

Саборски одбор завршио је своја већања у понедеоник 30. марта. Између важнијих ствари, које је обавио, спомињемо ове: Примио је до знања извештај секретаров о раду саб. одбора од 1. маја 1890. до конца год. 1891. Према томе извешћу умањила се у том времену свота хипотекарних зајмова за 146.280 фор. 73 новч. Министарство није дозволило, да се зајмови из неприкосновеног и клирикалног фонда могу давати без претходног одобрења министровог. Крајем год. 1891. било је хипотекарних зајмова у износу од 2,162.378 фр. 34 н., држ. папира и жељезничких приоритета више од 2,300.000 форин., штедионичких улога више од 1,000.000 фор. Закључено је, да се толики новац не улаже у штедионице, него да се купују некретнине, како је то саб. одбор већ пре закључио. Крајем 1891 год. износили су заостатци верозаконских приноса 344.105 фор. 37 н., а уплаћено је 36.945 фор. 97 новч. Од старих саб. трошкова ушло је 16.773 фор. 21 н., а остало је неуплаћено 100.210 фор. 98 новч. На нове саб. трошкове — за саборе год. 1885. и 1890. — плаћено је 26.739 фор. 08 н., а остало је на дугу 21.260 фор. 92 новч. Саборски одбор закључио је, да се позову дужне општине да плате свој дуг, па да тако омогуће држање сабора. Удељене су припомоћи трима општинама пакрачке дијецезе. Душан Јовановић, адвокат у Н. Саду, потврђен је за епитропа бачког. Примљене су под управу и руковање две закладе пок. Дане Бањанина за богослове и свештеничке сироте и удовице у Тројединци. За оправку саборне цркве у Пакрацу одобрено је 5000 фор. из неприкосновеног фонда. Примљен је предлог за уредбу о дисциплинарним правилима за чланове и чиновнике нар. црк. автономних власти, па ће се послати на даље поступање одбору 15-орице. Општини госпођиначкој дозвољено је да може продати своју кућу. У погледу мохолске општине закључено је, да се у тој општини има чим пре успоставити редовно стање. У општини меленачкој и пирошкој имају се изабрати нове скупштине. Ст.-бечејској општини није уважен призив у погледу епар. прореза. Дозвољено је преко 40.000 ф. зајмова. Састављен је прорачун за г. 1892. Потребе износе 334.362 ф 08 нов. а приход 441.652 ф. 73 нов. те се дакле показује вишак са 107.290 ф. 66 н. Одлуке арх. адм. одбора у погледу ср. карловачке општине укинута је и скупштина је успостављена. Нова општина се позива да чим пре доведе у ред општ. рачуне. На пустари Сириг има се обавити минуендо лицитација за поправке зграде и др. **Пошто многи свештеници никако не плаћају порезу и еквивалент закључено је да се строго упуте свештеници, да плате дужну порезу и еквивалент а ако то не учине биће саборски одбор приморан да им одузме сесије и с њима сам рукује, а дотични свештеници добиће само сесионалну оштету**, јер није праведно, да наследници таквих свештеника због њихова немара пате.

Исправљен је текст обвезница за заостатке саборских трошкова и вер. приноса тако, да ће гласати само на своту старих саб. трошкова т. ј. пре сабора 1885 г. Трошкови за саборе 1865-6 и 1890 имају се сместа платити, јер ће се иначе истерати егсекуцијом. За вер принос има гласати обвезница на своту до краја год. 1889. Камата на све то тече од 13. окт. 1890 г.

На ову установу упозорују се нарочито наше општине.

Позор браћо! Под овим насловом пишу нам из Кукујеваца ово: „Почем се од неког времена по нашим крајевима, односно по Срему, нека чивучад устумарала и свакојаке машине, особито вршаће парне машине нуде и продају, а цел им је, да неискусне људе са разним обећањима обмахну, то одмах, чим пазар учине, и менице од истих људи изнуде, које онда на њихов посед, т. ј. на купчево имање интабулишу, а овамо машине ни од корова; шта више, кад се исти интабулисао на имање овог ил' оног честитог ал' неискусног ратара, онда му тек пошаље какву стару олупаницу, која ништа не вреди — даклем интабулисао се и купац мора платити, ма машина ништа и не вредила, те тако пропада честита српска породица једна за другом. С тога дакле пазите, браћо, од кога и из какве фабрике машине купујете! Има, хвала Богу, наших старих и честитих Срба продаваца, па њих се држите, јер ће вас они обавестити и продати вам оно, што је за вас. Ово рекох из искуства браћи мојој, да се у будуће узму у памет с ким пазаре и да се не даду варати. **Светозар Којић**, ратар.“

Сентомашка српска црквена певачка дружина приређује **у Сентомашу други дан Ускрса 1892.** у дворници велике гостионице, **народну забаву.** За улазак се плаћа од особе 50 нов. Чист приход од ове забаве намењен је благајници певачке дружине. Добровољни прилози примају се са благодарношћу. Почетак је у 8 часова у вече. Распоред забаве: 1. Говори г. **Стеван Јовић.** 2. **„Шума“** од Дубека, пева мешовити збор певачке дружине. 3. **„Бој на Вучјем долу“** срп. нар. песма пева Марија Стричевићева. 4. **„Српске народне пјесме босанске“** од Пачуа, пева мешовити збор пев. дружине 5. **„Невера љубе Грујичине“**, срп. нар. песма, пева **уз гусле** Витомир Рунић. 6. **„Весело момци“** од Јенка, пева мешовити збор пев. дружине. 7. **„Смеса српских народних песама“** свира у хармонијум г. **Ђура Стојић** уз пратњу гајдаша **Пере Јеремића.** 8. **„Издајици“** од З. Ј. Ј. декламује мала Марија Севкићева. 9. **„Србин сам Србин“** од Хавласа, пева мушки збор певачке дружине. После тога влада игранка.

Друштво самоубица. Пре неког времена убила су се у војној школи у Крајеви (Аустрији) петорица питомаца. Самоубиства су извршена револверима. Кад је власт предузела истрагу о тим самоубиствима, дознало се, да међу питомцима постоји друштво за самоубиство. Сваки члан тога друштва изрично се обвезује, да ће се убити. Коцка одређује, ко мора да се убије. Истрага се за тим повела најстрожија.

☛ Због ускршњих празника изићи ће идући број нашег листа у среду.

Новије вести.

Штокхолм. Краљ је оболео од катара у грлу.

Рим. Размирица између талијанске и владе сједињених америк. држава због уморства тал. држављана у Њу-Орлеану изравнана је тако, да је влада америчких сједињених држава предала маркизу Империјали-ју 125 франака, да се разделе међу породице уморених. Према томе успостављени су дипломатски односи између ове две државе. Тиме међутим нису породице уморених изгубиле право да путем редовне парнице потраже отштету од криваца.

Петроград. Министру Гирсу нешто је боље; но његово је стање још увек опасно.

Шибеник. (Далмација) У Сиверићу, у кући једнога крчмара Црногорца непознати зликовци метули су два динамитна набоја, који су око поноћи експлодирали и деломице кућу разорили. Нико није страдао.

Рим. Министарство Рудинијево дало је оставку, пошто његови чланови нису били сложни у погледу трошкова за војску. Краљ је примио оставку, но поверио је и опет Рудинију да састави нови кабинет.

Примили смо од уредништва **„Бачванина“** при закључку листа следеће:

Поштовани господине!

Пошто се између мене потписаног уредника „Бачванина“ и несрбина досадањег штампара Антонија Мужика такове несугласице изродиле, да сам принуђен био пренети „Бачванина“ у другу, бољу, штампарију, то вас овим о том извештавам с тим додатком, да ће наш лист у будуће излазити чистије и уредније а са истим правцем и у истом духу као и до сад. Међу тим чујем, да је штампар Мужик намеран под истим насловом а под уредништвом некога чиновника са новим, нашем листу сасвим протиним правцем, наставити издавање: то да се не дате обманути, него да своја писма и претплату — да би се неприлике избегле — **шиљите од сад управо на мене потписаног уредника,** који за сваки новчић јамчим.

Опширније ћете читати у ускршњем броју нашега „Бачванина“.

У Сомбору, 2. априла 1892.

С поштовањем

Коста Георгијевић,

власник, издавалац и уредник „Бачванина“.

Дописница уредништва.

Поп-Богдан Зимонић. Пошто је овај број нашега листа штампан још јуче пре подне — стигло прекасно. Уврстићемо у петак.

ПРИПОСЛАНО.*)

Пречасном господину

Мили Крајиновићу

пароху уљаничком

и посланику на српском нар. црк. сабору.

Миле брате! На дан избора епарх. скупштинара у Пакрацу, обиједио си ти мене, да сам ја писао допис „из пакрачке епархије“, који је штампан у 37. бр. „Заставе“ о. г. У том допису очепио је тебе „Ненад“, а тебе је јако забољело. Вјерујем ти, да те боли; али да је мени ко казао, да ћеш ти мене као писца оног дописа онако напасти, не бих му могао вјеровати. Ма да сам ја твоју тврдњу побијао, ипак си ти остао при том, да сам ја „Ненад“ — и кад си по други пут тврдио код стола, за којим је било више лица, морао сам ти обећати, да ћу се јавно бранити; тек тада си ти мене на миру пустио.

Ево ме, Миле, да своју ријеч одржим!

Миле! Вјере ми, не бих се бранио, да је „Ненад“ тебе самога дирнуо, али је он у оном допису и више другијех лица споменуо, па да они људи не сумњају на мене, морао сам написати ову изјаву.

Мени је врло чудо, што си ти онаки био онога дана! Ваљда си се ти љутио на мене, што те браћа као саборлију не изабраше у епарх. скупштину? Нијесам ти ја томе крив. Видиш, да се твој саборски рад испод ништице ставља.

Није мени жао на тебе, што ти тврдиш, да сам ја „Ненад“, већ ми је жао, што си ти мене баш на нишан узео. Изгледа нам, као да је твоја намјера била, да многима издаш „Ненада“, али ти не погоди, па си се обрукао. Ти нијеси могао мислити, да би мени твојијем непромишљенијем говором могао врло шкодити. Зар теби не би било жао, да ја невин страдам? Зар ти не знаш, да би ти мене у неприлику довео? Не знаш ли ти, да је против мене један брат твој оваку тужбу подносио? Ево ти и опет тврдим, да ја нијесам „Ненад“, кога ти жељно тражиш; да ја нијесам писао онај допис. Шта ће теби рећи свијет на таке нападаје? Како би ти говорио оно, што не знаш? Суди сам, јесам ли ја имао право, да ти коју оштрију откинем и што теби не би било мило, — а знаш да се српски каже: „Што ти није мило, не чини другоме.“

Хоћеш ли ти још и послије ове изјаве остати „невјерни Тома?“

Славно уредништво „Заставе“ молим, да изволи потврдити, да ја нијесам поменути допис писао. (Потврђујемо својом часном речи, да г. Драгосавац није писао поменути допис. — Ур. „Заст.“)

Миле, у здрављу проведи Христово воскресеније!

Дољани, на велики уторак.

Коста Драгосавац, учитељ.

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво „Заставе“ ни у ком погледу.

Уредништву нашег листа стигло је на приказ:

Црквене беседе Никанора Грујића, бившег православно-српског епископа пакрачког. Издао Димитрије Руварац, парох Земунски. Сав чист приход од ове књиге намењен је фонду за свештеничке удовице и сирочад пакрачке дијецезе. У Земуну 1892 Штампарија Симе Пајића. Цена 1 ф. 50 новч. Ми ову књигу свакоме најтоплије препоручујемо.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изишао је 14. број

„СТРАЖИЛОВА“

са овом садржином:

Љубим те. Песма од Ленскій-а. — Песма Лазанскога. Приповеда П Жељски (Наставак). — Вјерина љубав. Роман И. А. Гончарова (Наставак). — О луксузу. Од др. Ђорђа Дере (Наставак). — У Латинима. Од Марка Цара (Наставак). — Јован Храниловић (са ликом). — Положај српске књижевности. Од Јов. Максимовића (Свршетак). — Књижевни прикази. — Књижевне белешке.

„Стражилово“ излази сваке недеље на читавом табаку. Цена му је на четврт године 1 ф. 25 нов. на по год. 2 ф. 50 нов. На целу год. 5 ф. — Претплата се шаље књижари Луке Јоцића у Н. Саду.

Јавна захвала.

Слободна сам овим путем изјавити најтоплију захвалност своју преч. г г. свештеницима и учитељима из места и са стране, а исто тако и васколиком пошт. грађанству из места и околине, који на Благовести о. г. мог нигда непрежаљеног и незаборављеног супруга

ЈОВАНА СТЕФАНОВИЋА-БРАТУ

до вечне му куће испратише, присуством својим последњу му почаст указаше а мени преголему тугу бар у неколико олакшаше.

Најпосле захваљујем преч. г. Константину Лучићу пароху сусечком, који се на опелу милог ми покојника с њиме дирљивим говором својим опрости, те тим поступком својим усу капцу утехе на рањено срце моје. Нека му је зато вечна хвала.

Напослетку не могу пропустити, а да се најтоплије не захвалим свима онима, који ми писменим путем саучешће своје у преголемој тузи мојој указаше, покушавајући да ми мелемом утехе већу жалост моју ублаже. Нека приме сви овим путем моју најтоплију захвалу.

У Черевићу, на велику среду 1892.

Сара Стефановић, рођ. Марковић
ожалошћена супруга.

РЕД ПЛОВИДБЕ

путничких пароброда I. ц. кр. повлашт. дунавског паробродског друштва

од 4. (16.) марта до конца априла 1892.

Из Новог Сада у Сланкамен, Тител: средом, петком и недељом у 7 сати у вече.

Из Новог Сада у Земун, Београд: средом, петком и недељом у 7 сати у вече.

Из Новог Сада у Оршаву, Галац: средом, петком и недељом у 7 сати у вече.

Из Новог Сада у Будимпешту: понедеоником, четвртком и суботом у 5 сати из јутра.

АГЕНЦИЈА

ЛОКАЛНИ ПАРОБРОД.

Из Каменице стиже у Нови Сад у 6 и 11 сати пре подне, и у 2 сата после подне.

Из Новог Сада полази за Каменицу у 7 и 12 сати пре подне и у ½3 сата после подне за Черевић.

ОГЛАСИ

НАЈНОВИЈЕ!!

Свако може научити фотографисати за

7 ФОР. А. ВР.

Ја ћу сваком за означену своту послати целокупан фотографски апарат, са свим другим прибором и упуством.

Писати ми се може српски.

Mr. GEORGES ROSENBLAT
236 & 238. Rue Saint-Martin Paris.
118 8—10

ГОСПОДА

која пате на сексуелној слабости, нека ишту илустровану брошуру преко патентираног галвано-електричног апарата **„Refector“** за самоупотребу конструисаног од професора **Волта**. Гарантује се као нешкодљиво ношење на телу — Ово је од многих лекара опробано, и препоручено У цену се комотно носи. Брошуре ду гратис (у коверту са 10 нов. марком) кроз **Theo Biermanns, Elektrotechniker, Wien, Schulerstrasse 18.**
66 8—26

183 1—3

ОГЛАС.

Од стране подписаног председништва српско-православне црквене општине расписује се на дан 19. априла (1. маја) 1892. у 2 сата после подне у српској православној школи дражба т. ј. (лицитација) у сврху зидања цркве у Нађлаку (чанадска жупанија).

Црква је 20 метера дугачка, 8 метера широка и к том висок торањ.

Укупни грађевни трошкови прорачунани су на 8.100 фор. а. вр.

Положити се имајућа 10 процената жаобина износи 810 форината у готовом или у вредносним папирима.

Трошковник и грађевни увети шаљу се подписаном председништву.

Ова општина набавила је један трошковник и грађевни увет који још примљен није, и који се може код председништва увидити.

У Нађлаку (чанадска жупанија) 29. марта 1892.

Васа Јосифовић,
председник.

ПОЗИВ.

Сваки гласајући члан учтиво позива се да 12. (24.) априла 1892. у 10 сахати пре подне у локалу римо-католичке народне школе изволи доћи на

ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

доле назначеног друштва.

Предмети за расправу: 1. Извештај; 2. Извештај надзорништва; 3. Одобрење рачунског закључка; 4. Избор управитеља и његовог заменика; 5. Избор благајника; 6. Избор управни чланова; 7. Предлози и молбенице у смислу правила; 8. Избор аутентикатора.

I-во новосадско сарањивајуће друштво.

У Новом Саду 23. фебр. (6. марта) 1892.

185 1—1 **Управитељство.**

ДРОГЕРИЈА ПАВЛА МАРИНКОВИЋА У БЕОГРАДУ

потребује способног дипломираног или недипломираног, српском језику вичног, апотекарског асистента. Месечна плата 160 динара и слободан стан. После шестомесечног службовања, накнађује се пола путног трошка. Ступање одмах. 184 1—3

Најбоље је трајајуће средство против **прозеба, костобоље, севања у костима, главобоље, боље у бедрима и леђи** и т. д. **РИХТЕРОВ**

Pain-Expeller — са ленгером

Ово приповнато средство, које је ево од 20 и више година у многим породицама као кућевни и ублажавајући лек познато, добија се у боцама по 40 и 70 новч. у скоро свакој апотеци. — Будући се овом леку подражава, то да се добије **прави** треба при куповању искати само:

Pain-Expeller — са ленгером.
574

Беч, 1873. колајна за заслуге	Будапешта 1885. велика поч. диплома.	Загреб 1891. велика поч. диплома
Осек 1889. поч. диплома.	Н. Паланка 1887. златна колајна	Поч. диплома у Лондону 1878.

ЈОСИФ ЧИК

цар. и кр. искључ. привил.

ПРВА СРЕМСКА ПОРТЛАНД-ЦЕМЕНТА И ХИДРАУЛ. КРЕЧА ТВОРНИЦА У БЕОЧИНУ.

ЦЕНТРАЛНИ БИРО И СТОВАРИШТЕ:

Будимпешта V., Rudolfsquai 8.

препоручује пошт. грађевинарима и архитектима, предузимачима, поседницима, председницима политичких и црквене општина као и осталој пошт. публици своје сопствене производе од

ПОРТЛАНД-ЦЕМЕНТА И ХИДРАУЛИЧКОГ КРЕЧА

који се увек у подједнакој изврсној квалитету лиферује.
15 12—38

Ценовници и објашњења шаљу се радо на захтевање.

Париз 1876. бронзана колајна	Кечкемет 1872. сребрна колајна	Нови Сад 1875. златна колајна	Сегедин 1878. колајна за заслуге	Трст 1883. златна колајна

ЗЛАТНА МЕДАЉА СВЕТСКЕ ИЗЛОЖБЕ У ПАРИЗУ 1889.

598 18

Велики крах!!

у **Новом Јорку и Лондону** није на миру оставио ни осталу Европу, те је услед тога једна велика творница сребрне робе приморана читаво своје стовариште због недостатка у радницима тако рећи распокламати.

Ја сам опуномоћен овај налог спровести и

поклањам

доленаведене ствари под незнатном ценом од **6 фор. 60 н**

6 комада најфинији ножева са правим енгл. дршком,
6 комада амер. патент сребрних виљушака из једног комада,
6 комада амер. патент сребрних кашика за јело,
12 комада амер. патент сребрних кашика за кафу,
1 комад амер. патент сребрну велику кашику за супу,
1 комад амер. патент сребрну велику кашику за млеко,
6 комада енглески Викторија-служавника,
2 комада врло лепа чирака,
1 комад цедило за теј,
1 комад посипач за шећер.

42 комада.

Наведена 42 комада пре су коштали 40 фор. а сад се ево само за 6 фор. 60 новч. могу добити. Ово америчко патент сребро скроз и скроз је бео метал, који своју сребрну белоћу кроз пуних 25 година задржава, за чега се гарантује. — За најбољи доказ да овај оглас

није превара

обвезујем се ево јавно сваком коме се послата роба не свиди, без икаква приговора уплаћену своту повратити. Зато и поново напомињем, да свако ову згодну прилику употреби и да набави овај доиста **врло леп прибор ствари** по тако невероватно ниској цени

AMERIK. PATENT

Само је онда право, ако је са означеном штитном марком.

Ствари се разашиљу само уз поузеће (Nachnahme) или кад се у напред новац пошаље.

Овом приликом и нарочито нека је препоручено за ово сребро прашак за чишћење, од којег је цена кутији 15 нов.

P. Perlberg's Agentur
der verein. amerik. Patent-Silberwaaren-Fabrik,
Wien, I., Fleischmarkt Nr. 14.

Извод из стиглих признања.

Ја сам са пошиљком задовољан и молим поново да ми означено пошаљете.

Триент, 28. јануара 1892. **плем. од Брошек,** ц. и к. пуковник.

Будући сам прву пошиљку примио која ме је потпуно задовољила, умољавам да ми још 42 ком. пошаљете.

Геделе, 12. фебр. 1892. **Х. Патера**
170 2—3 ц. и к. дворски управитељ лова

ЗГОДНА ПРИЛИКА ЗА КУПИТИ!

Прави енглески **Ремонтоар сат за џеп**, са најфинијим стројем од никла, са дуплим заклопцима од „дубл-злата“, навија се без кључа, удешен да и минуте показује, са најмодернијим ланцем такође од најбољег „дубл-злата“. — Сат и ланац заједно у за то удешеној кутији **кошта само 9 ф. 50 н.** и то само за време, јер их нема више много.

Исто тако могу се добити и **женски сатови** од најфинијег „дубл-злата“ са прикладним ланцем, **по невероватно јефтиној цени од 10 фор.**

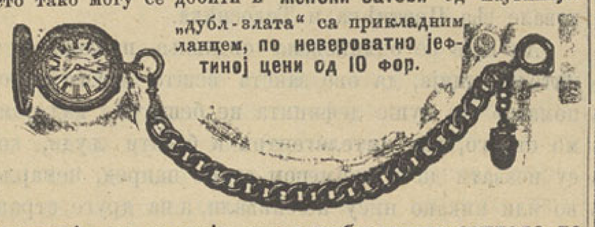

У случају да се која ствар неби купцу свидела, то се без приговора новац дотичном враћа. Да ће тачно сат ићи гарантује се две године. — Шаље се само уз поузеће или кад се новац у напред пошаље.

P. PERLBERG, Wien I., Fleischmarkt 14.

Извод из стиглих признања:

Са послатим сатом од дубл злата потпуно сам задовољан, и молим да ми још један исто такав послати изволите.

Карлсбург, 8./2. 1892. **Конуо Порутин,**
169 3—3 официјал жени дирекције.

Franz Joh. Kwizda,
k. u. k. österr.-ung. u. königl. rumön. Hoflieferant, Kreisapotheker, 15
KORNEUBURG bei Wien.

Од више је година прокушано и као ублажавајуће кућевно средство против **улога, прозеба и живчаних болести**

Квиздов Gichtfluid

упозорује се свако на штитну марку. Ваља изрично искати **Квиздов Gichtfluid.**

Добија се у свима лекарницама.

Цена ф. 1.— Цена ф. 1.—

5— 60

ТАЈНЕ БОЛЕСТИ

импотенција, лече се уз дискрецију и сигурно. Лечи се писмено. Треба припослати опис болести и марке за одговор. Атресирати ваља:

Office Sanitas
57. Boulevard de Strasbourg
520 **PARIS.** 26—30

Журите се! и купите! или хитајте на пошту и поручите

само за 1 фор.

ЈАКЕ ГОТОВЕ

ЧАКШИРЕ ЗА ГОСПОДУ

које од данас толико коштају, док их готови на стовариштu има.

Такође има на стовариштu и финије сорте од доброг Бринског и Рајхенбершког штофа, по новој фасони у свима бојама и величинама са ценом од фор. **2.—** најфиније пак коштају фор. **3.—**

Готових одела за господу

за пролеће и лето од врло доброг Бринског и Рајхенбершког штофа помодан и елегантан крој у свакој боји и величини, капут, чакшире и прислук **5 фор. 50 нов.**

II. квал.	III. квал
7.50	9.50

Никада

се још није тако јефтино могло добити тако елегантне чакшире и одело. Зато треба свако да се пожури са купом. При поруци треба означити меру и боју одела, што ће се најтачније извршити. Шаље се уз поузеће (Nachnahme).

Kleider-Exporthaus
J. Fekete,
Wien,
V. Rüdigergasse
№ 1.34.
161 2—6

ПАДАВИЦА

грчеви, неуралгија, лече се савршено на до сада јединствен начин; у хиљаду случајева опробано. Лечи се писмено. Треба припослати опис болести и марке за одговор. Атресирати ваља:

Office Sanitas
57. Boulevard de Strasbourg
519 **PARIS.** 26—30

Чисто узајамно. Нема деоничара.

Чиста добит отпада на осигуравајуће.

The Mutual

ЖИВОТОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО У НОВОМ ЈОРКУ

(основано 1843.)

РАСПОЛАЖЕ СА ГЛАВНИЦОМ ОД

826

милиона франака

ово је највећи финансиј. завод на свету

који прима и закључује осигурања на човечији живот на све могуће начине.

За проспекте и ближа извешћа ваља се обратити на

GENERAL DIRECTION FÜR UNGARN
4— u. die Nachbarländer 2
Budapest, Bécsi-utcza 5.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.